

Ohje vuosien 2024–2026 taloussuunnitelman ja vuoden 2024 talousarvion laatimiseksi

Suunnittelujärjestelmän kokonaisuus

Strategia

Hyvinvointialueen strategia ja palvelustrategia on hyväksytty aluevaltuustossa 8.12.2022. Taloussuunnitelma valmistellaan strategian pohjalta.

Taloussuunnitelma ja talousarvio

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kokonaisrahoitus on Valtiovarainministeriön huhtikuun laskelmien mukaan 807,1 Me. Rahoituslaskelmia päivitetään vuoden 2023 aikana ja lopulliset laskelmat vuodelle 2024 julkaistaan loppuvuodesta 2023. Laskelmien päivittyminen huomioidaan talousarviovalmistelussa.

Taloussuunnitelma laaditaan aluevaltuuston sitovuustasolla kolmelle seuraavalle suunnitteluvuodelle eli vuosille 2024–2026. Talousarvio laaditaan suunnittelukauden ensimmäiselle vuodelle eli vuodelle 2024. Aluevaltuuston päätettäväksi esitetään taloussuunnitelma.

Erillinen hyvinvointialuelainsäädännön edellyttämä Investointisuunnitelma laaditaan valtion antaman ohjeistuksen mukaan vuosille 2025–2029. Talousarvion yhteydessä päätetään taloussuunnitelmavuosien mukaisista investoinneista. Taloussuunnitelmassa esitettävät investoinnit ovat investointisuunnitelman mukaiset.

Käyttösuunnitelma

Aluehallitus päättää talousarviota operatiivisemmän ohjaustason käyttösuunnitelmasta vuodelle 2024 taloussuunnitelman hyväksymisen jälkeen, viimeistään helmikuussa 2024.

Taloussuunnitelman 2024–2026 ja talousarvion 2024 laatiminen

Käyttötalousosa

Hyvinvointialueen kehys on jaettu kolmeen kokonaisuuteen: oma palvelutuotanto, erikoissairaanhoido ja pelastustoimi. Oma palvelutuotanto koostuu 1) hyvinvointialueen johdosta sekä strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuudesta, 2) ikäihmisten ja vammaisten palvelualueesta, 3) aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palvelualueesta ja 4) terveystalouden ja sairaanhoidon palvelualueesta. Erikoissairaanhoido sisältää pääasiassa HUS:lta, mutta myös muualta ostettavan erikoissairaanhoidon palvelut. Pelastustoimen osuus kattaa Vantaa-Keravan hyvinvointialueen kanssa yhteistyösopimuksella toteutettavan pelastustoimen palvelun.

Erikoissairaanhoidon kehystä on käsitelty aluehallituksessa 13.6.2023 ja se etenee HUS:n yhtymäkokoukseen 15.6.2023. Yhtymäkokous päätti HUS:n kokonaiskehyyksi 2,201 mrd. euroa. Arvion mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen maksuosuus olisi n. 280,3 Me, josta hyvinvointialueen kehyyksessä erikoissairaanhoidoan kohdentuu n. 274,4 Me ja terveystalouden ja sairaanhoidon palvelualueelle n. 6 Me (tk-päivystys). Yhtymäkokouksen päätös vähensin erikoissairaanhoidon aiempaa kehystä n. 4,5 Me, joka on kohdennettu tässä vaiheessa hyvinvointialueen johtoon. Erän kohdentuminen tarkentuu talousarviovalmistelun edetessä.

Kehyyksessä annetaan palvelualueille ja strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuudelle ohjeellinen kehys virkamiesvalmistelun pohjaksi, vaikka pääpaino on aluevaltuuston sitovuustason mukainen oma palvelutuotanto, erikoissairaanhoido ja pelastustoimi. Palvelualueet valmistelevat talousarvioesityksen annettuun kehyykseen.

Palvelualueiden talousarvioesityksiä käydään läpi syyskuun talousarvioneuvotteluissa ja johtoryhmän talousarvioseminaarissa, jolloin tehdään tarvittaessa vielä painotusmuutoksia oman toiminnan sisällä. Samassa yhteydessä huomioidaan myös mahdolliset toiminnan siirtymiset palvelualueiden välillä – niitä ei ole huomioitu kehyyksessä.

Henkilöstömenot

Vuoden 2024 kehyksessä vuoden 2023 korjatun tilinpäätösennusteen mukaisia henkilöstökuluja on korotettu 2,3 %. Korotusvaraus sisältyy palvelualueiden kehyksiin.

Vuoden 2023 talousarvioon sisältyvän palkkaharmonisointimäärärahan kohdentumista palvelualueille ei ole vielä voitu huomioida kehyksessä ja määräraha onkin varattu strateginen kehittäminen ja tukipalvelut - kokonaisuuteen. Kun kohdentumisen vaikutukset palvelualueittain on selvillä, huomioidaan tämä vuoden 2024 määrärahojen kohdentamisessa vastaavasti kuin palvelualueiden välillä siirtyvien toimintojen määrärahat.

Palkoista laskettavat sivukuluprosentit vuoden 2024 talousarviossa ovat:

KuEL-maksu, palkkaperusteinen	16,51 %
Sairausvakuutusmaksu	1,56 %
Työttömyysvakuutusmaksu	2,05 %
Tapaturmavakuutusmaksu	0,70 %
Muut sosiaalivakuutusmaksut	0,03 %
Yhteensä	20,85 %

Sivukuluprosentit arvioidaan tarvittaessa uudelleen syksyllä 2023.

Työyksiköiden on varattava käyttösuunnitelmiinsa tyhy-rahaa 20 euroa/työntekijä. Tyhy-varaus sisältyy annettuun kehukseen. Henkilöstöpalvelut ohjeistaa erikseen tyhy-rahaman käytöstä.

Palvelualueet sisällyttävät riittävät koulutusmäärärahat palvelualueen talousarvioon.

Henkilöstön muistaminen (merkkipäivälahjat) sisältyvät yksikön kustannuksiin eikä niihin ole keskitettyä varausta.

Henkilöstöpalvelut varaavat työterveyshuoltoon liittyvän määrärahan koko hyvinvointialueen osalta.

Hyvinvointialueohjelma

Hyvinvointialueen rahoitus on tarpeeseen nähden niukkaa ja taloussuunnitelma edellyttää merkittävää kustannusten alenemaa, jotta suunnitelma saadaan valtionrahoitukseen nähden tasapainoon tai ylijäämäiseksi vuoden 2026

loppuun mennessä. Valtionrahoitus ei ole vielä vakiintunut, mikä vaikeuttaa merkittävästi taloussuunnitelman laadintaa ja hyvinvointialueohjelman suuruuden määrittelyä. Kehyksessä valtionrahoitusta on vuosina 2025–2026 kasvatettu n. 1,5 %/vuosi suhteessa ministeriön huhtikuussa 2023 julkaisemiin painelaskelmiin. Ministeriöltä saatujen tietojen mukaan huhtikuussa 2023 julkaistuissa pitkän aikavälin laskelmissa ei ole huomioitu vuoden 2023 tilinpäätöksiin perustuvaa vuoden 2025 rahoituksen jälkikäteiskorjausta. Vuosi 2023 vaikuttaa jäävän koko maan tasolla kovasti alijäämäiseksi ja siten on arvioitavissa, että vuodelle 2025 tulee lisärahoitusta jälkikäteiskorjauksen vuoksi. Tämän seurauksena myös vuoden 2026 rahoitus kasvaa aiemmista laskelmista.

Kehys sisältää valmisteilla olevaan hyvinvointialueohjelmaan sisältyviä toimenpiteitä n. 10,5 Me vuonna 2024. Vuosina 2025–2026 hyvinvointialueohjelman toimenpiteitä on sisällytetty kehykseen yhteensä n. 20,4 Me.

Kehys on saatu tasapainoon edellä kerrottujen valtionrahoitukseen arvioiduilla muutoksilla sekä hyvinvointialueohjelman toimenpiteillä. Suurimpina riskeinä on kuitenkin vuoden 2023 alijäämän lopullinen suuruus, valtionrahoituksen tason epävarmuus sekä erikoissairaanhoidon kustannuskehitys. Enimmillään säästötavoitteen voidaan arvioida olevan jopa 80 Me.

Palvelujohtajat esittävät syyskuun talousarvioneuvotteluissa, miten vuoden 2024 säästötavoite on kohdennettu ja millaisia vaikutuksia toimenpiteillä on asiakkaisiin, henkilöstöön ja mahdollisiin muihin tahoihin (liite 1).

Muuta huomioitavaa

Maksutuottoihin on laskettu 6 %:n korotus vuoden 2023 korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Palvelujen ostojen hintojen korotuksiin sekä muihin toimintakuluihin on kehyksessä laskettu 5 %:n korotus verrattuna vuoden 2023 korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Korotusvaraus sisältyy palvelualueiden kehykseen.

Toimistotarvikkeisiin, postitukseen, puhelinkustannuksiin ja tietohallinnon kustannuksiin varaudutaan keskitetysti strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuudessa.

Taloussuunnitelman 2024–2026 kokoaminen

Taluspäälliköt koordinoivat oman palvelualueensa talousarvion valmistelua ja syöttävät taloudelliset tavoitteet talouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmään 15.9.2023 mennessä. Palvelualueiden talousarvioneuvottelut käydään 20.-21.9.2023.

Palvelualueen talousarvioesitys koostuu palvelujohtajan katsauksesta sekä taloudellisista tavoitteista. Toiminnalliset tavoitteet esitetään yhtenä kokonaisuutena hyvinvointialuetasolla.

Palvelujohtajan katsauksessa esitettävät asiat ovat:

- toimintaympäristön muutokset 2024–2026
- keskeiset muutokset toiminnassa 2024
- keskeiset muutokset taloudessa 2024
- keskeiset muutokset henkilöstössä 2024
- riskien arviointi

Aikataulu

- 20.6. Hallitus, kehys ja talousarvion laadintaohje
- kesä-elokuu, talousarvion laadintaa palvelualueilla, taloudelliset tavoitteet järjestelmässä 15.9. mennessä*
- 20.–21.9. Palvelualueiden talousarvioneuvottelut
- 27.9. Johtoryhmän kehittämissaamupäivä, talousarvioseminaari
- 12.10. Rahoitus- ja talousjaosto, talousarviolaadinnan tilanne, investointisuunnitelma
- 26.10. Rahoitus- ja talousjaosto, talousarviolaadinnan tilanne, jaosto pyytää lausunnot lautakunnilta sekä vaikuttamistoimielimiltä
- 3.11. Aluehallituksen seminaari, alustava hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys
- 7.11. Valtuustoryhmien puheenjohtajisto
- 9.11. Aluevaltuuston seminaari, alustava hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys
- 23.11. Rahoitus- ja talousjaosto, hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys
- 29.11. Aluehallitus, hallituksen talousarvioesitys valtuustolle
- 14.12. Aluevaltuusto, talousarvion hyväksyminen
- 1–2/2024 Aluehallitus, käyttösuunnitelmat, talousarvion täytäntöönpano-ohje

LIITE Säätötavoitteiden kohdentaminen

Säästötavoitteiden kohdennus, *palvelualue*

Toimenpide	Säästö v. 2024	Säästö vuositasolla	Vaikutusten arviointi			Muuta huomioitavaa
			Asiakasvaikutus	Henkilöstövaikutus	Muut vaikutukset	